

Dr. Tóth Zita főosztályvezető asszonynak
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Szerzői Jogi Főosztály

1054 Budapest
Garibaldi u. 2.

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Megköszönve felkérésüket a kormányzati tárgyalási álláspont kialakításához való hozzájárulásra, a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület az alábbi észrevételeket teszi a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről, valamint az online zenefelhasználások határon átnyúló engedélyezéséről szóló EB irányelvjavaslattal kapcsolatban.

Előjáróban jelezzük, hogy álláspontunk jelentős mértékben egybeesik az hazai közös jogkezelő szervezetek közös szakmai anyagában, valamint társszervezetünk, a MIE véleményében megfogalmazott észrevételekkel, így az alábbiakban csak az ezeket kiegészítő észrevételeinket fogalmazzuk meg.

Elrebocsátjuk továbbá azt is, hogy Egyesületünk elviekben támogat minden olyan jogalkotási törekvést, amely a közös jogkezelő szervezetek fokozottabb átláthatóságát és elszámoltathatóságát igyekszik elősegíteni, feltéve természetesen, hogy a törekvésnek valóban ez a célja (és nem például az, hogy a szerzői jogi védelem intézményrendszerével szemben más okokból kialakult kedvezőtlen társadalmi közhangulatot politikai haszonszerzés érdekében meglovgolja).

1) Az irányelvjavaslat leg súlyosabb problémájának azt tartjuk, hogy a Bizottság a "közös jogkezelő szervezet" fogalmát egyrészt a jogbiztonságot veszélyeztetően tágra nyitotta, másrészt viszont a diszkrimináció lehetőségét is magában hordozóan szűkre szabta.

Tapasztalati tény, hogy a közös jogkezeléshez szükséges gyakorlati előnyök csak bizonyos üzemméret (vagy más szempontból: reprezentativitás) fölött tudnak érvényesülni. Ugyancsak ez a tény ad racionalitást az olyan állami szabályozásnak, amely a közös jogkezelő szervezetként való elismerést bizonyos reprezentativitási követelmények meglétét teszi függővé. A Bizottság azzal, hogy minden, "egynél több" jogosultat tulajdonosi vagy tagsági alapon képviselő szervezetet, ha csak ezt a tagállami szabályozás kifejezetten ki nem zárja, közös jogkezelő szervezetnek ismer el, fogalmilag teszi értelmetlenné a közös jogkezelést, hiszen éppen azt – a jogosult, a felhasználó és a nagyközönség szempontjából egyaránt fontos – kiszámíthatóságot, jogbiztonságot számolja fel, amely a rendszer lényegét jelenti. A koncepció mentegetéseként esetleg felhozható lenne, hogy a Bizottság ezzel valóban csak irányelvjavaslat indokolásának 3.3. pontjában is említett, a tagállami szabályozások sokszínűségét elismerő rugalmasságnak kíván megfelelni. A további értelmezésekben az 1. és az 5. cikk 2. és 3. bekezdéseiben azonban világosan kiderül: a közös jogkezelő szervezet irányelvjavaslat szerinti fogalmát nem csak "ezen irányelv

alkalmazásában", hanem valamennyi szerzői és szomszédos jogi tárgyú irányelv alkalmazásában ugyanígy kell érteni, mégpedig függetlenül attól, hogy az adott tagállam a közös jogkezelő szervezeteként való elismeréshez bevezetett-e valamilyen reprezentatívási küszöbértéket vagy sem.

Az irányelvjavaslat területi hatályából fakadó diszkrimináció veszélyeire a bevezetésben hivatkozott szakmai anyagok részletesen rámutatnak, ezért itt csak annyit említünk meg, hogy a reprezentatívási követelmények hiánya az irányelvjavaslat területi hatályán belül működő közös jogkezelő szervezetek között is indokolatlan megkülönböztetéshez vezethet.

2) Magyarországnak megítélésünk szerint az az érdeke, hogy az irányelvjavaslat vitájában megfelelő hangsúlyt kapjon a szabályozni kívánt terület kulturális dimenziója, akár annak ellenére is, hogy ennek megtárgyalását a Bizottság vagy egyes tagállamok a szabályozás jogalapjára és szubszidiárius jellegére való hivatkozással esetleg megpróbálják kizárni.

A kulturális dimenzió figyelembe vétele ugyanis lehet vé teszi a következő kérdések felvetését és megtárgyalását:

- a) Valóban akadályt jelent-e a közös jogkezelés területiális (ma már inkább csak kvázi-területiális) jellege annak, hogy a páneurópai repertoárnak a fent sorba tartozó, kereskedelmileg egyébként jól értékesíthető részét a közös piac egészére kiterjedően hasznosítsák? Milyen adatokkal igazolható, hogy például az angol, francia, spanyol, olasz, német popkultúra fent sorhoz tartozó repertoár páneurópai hasznosítása egyáltalán bármilyen akadályba ütközik jelenleg, és különösen, hogy ezen (igazolást még nem is nyert) akadályok között elsőrendű lenne a közös jogkezelés területiális jellege?
- b) A közös jogkezelés területiális jellege nem inkább azért "zavaró tényező", mert akkor sem lehet vé az érintett tagállam nemzeti repertoárjának kiiktatását vagy kereskedelmi leértékelését, ha az egyébként nem tartozik a fent említett, piacilag jól hasznosítható fent sorba? Nem egyszer csak arról van szó, hogy területiális jelleg felszámolásával kényelmes és akadálytalan "importjoghoz" lehet jutni azon tagállamok rovására, amelyek nyelvi vagy egyéb okokból kényszerbehozatalra szorulnak a tömegkultúra termékeivel?

Valószínűsíthető, hogy nem csupán Magyarországnak, hanem más, a tömegkultúra terén nettó importra szoruló tagállamnak is elemi érdeke, hogy a fenti kérdéseket felvesse és azokra válaszolva a nemzeti repertoárját leginkább védő megoldásokat érjen el.

Budapest, 2012. augusztus 22.

Tisztelettel:

dr. Tomori Pál
elnök